

OPINIE

KOMITET REGIONÓW

INTERACTIO – POSIEDZENIE HYBRYDOWE – 147. SESJA PLENARNA KR-U, 1.12.2021–2.12.2021

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Lepsze stanowienie prawa: połączenie sił na rzecz stanowienia lepszego prawa

(2022/C 97/03)

Sprawozdawca:	Piero Mauro ZANIN (IT/EPL), przewodniczący rady i radny regionu Friuli-Wenecja Julijska
Dokument źródłowy:	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Lepsze stanowienie prawa: połączenie sił na rzecz stanowienia lepszego prawa” Bruksela, dnia 29 kwietnia 2021 r. COM(2021) 219 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Wspieranie odbudowy UE w drodze lepszego stanowienia prawa

1. Podkreśla, że system lepszego stanowienia prawa UE jest uznany przez OECD za jedno z najbardziej zaawansowanych podejść regulacyjnych na świecie, które może zapewnić wysokiej jakości prawodawstwo dostosowane do wymogów przyszłości i odpowiada głównym wyzwaniom związanym z transformacją środowiskową, cyfrową i społeczną, przed którymi stoi Unia Europejska.
2. Zgadza się, że przepisy UE muszą wносить wartość dodaną, utrzymywać obciążenia administracyjne na poziomie minimalnym i proporcjonalnym do celów, którym ma służyć dany akt prawny, być jasne i przejrzyste oraz zgodne z zasadami pomocniczości i proporcjonalności.
3. Zaznacza, że kluczowe znaczenie ma to, by system lepszego stanowienia prawa uwzględniał aspekt wielopoziomowego sprawowania rządów w Unii Europejskiej, ponieważ prawodawstwo europejskie jest wdrażane przez państwa członkowskie, regiony i władze lokalne: bez zaangażowania szczebli sprawowania rządów odpowiedzialnych za wdrażanie przepisów UE nie można zapewnić prawodawstwa wysokiej jakości, które nadawałoby się do realizacji wspólnych celów. W związku z tym zaleca, by Komisja Europejska nadała priorytetowy charakter współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi, zwłaszcza z tymi, które posiadają kompetencje ustawodawcze, w całym cyklu politycznym, według metody wielopoziomowego sprawowania rządów.
4. Odnotowuje, że demokratycznie wybrane władze lokalne i regionalne mają wciąż znikomy wpływ na opracowywanie prawodawstwa UE, które są zobowiązane wdrażać: konieczne jest przyznanie tym władzom i KR-owi, który jest ich przedstawicielem instytucjonalnym na szczeblu UE, większej roli w europejskim systemie sprawowania rządów.
5. Z zadowoleniem przyjmuje to, że Komisja wzmacnia swoją rolę strażniczki traktatów i że skupiła się na zapewnieniu skuteczniejszego egzekwowania prawa UE oraz że w tym celu zamierza podjąć jeszcze więcej działań w tym zakresie oraz oferować państwom członkowskim, regionom i gminom wsparcie w skutecznym i prawidłowym wdrażaniu prawa wspólnotowego. Wyższy poziom wdrożenia i skuteczniejsze wdrażanie wnoszą przy tym także wkład w realizację programu „Lepsze stanowienie prawa: połączenie sił na rzecz lepszego stanowienia prawa”.

6. Wzywa Komisję do zastanowienia się nad sposobami ściślejszego zaangażowania parlamentów regionalnych w proces kształtowania polityki UE poprzez mechanizm wczesnego ostrzegania przewidziany w Traktatach, tak aby mogły one rzeczywiście wносить pozytywny wkład w rozwój aktywnej pomocniczości⁽¹⁾.
7. Uważa, że nadszedł czas, by połączyć siły na rzecz stanowienia lepszego prawa w oparciu o podejście oddolne, ulepszając i zbliżając do siebie instrumenty lepszego stanowienia prawa – z których wiele zostało już przyjętych przez regiony – tak by były kompatybilne, i dzieląc się najlepszymi praktykami i dostępnymi danymi.
8. Pochwala zamiar Komisji Europejskiej, by bardziej włączyć obywatelki i obywateli w opracowanie polityki europejskiej w drodze konsultacji, lecz zachęca do wykorzystania w tym celu również zdolności władz lokalnych i regionalnych oraz KR-u w zakresie identyfikowania i przekazywania obaw obywateli, oraz pośredniczenia w ich rozwiązywaniu.
9. Zgadza się, że działania polityczne muszą opierać się na dogłębnej analizie i dowodach naukowych, tak by móc systematycznie oceniać ich wpływ pod kątem m.in. gospodarczym, społecznym, związanym z płcią i środowiskowym.
10. Popiera wyrażony przez Komisję zamiar włączenia celów zrównoważonego rozwoju do procesu podejmowania decyzji i kształtowania polityki UE, między innymi dzięki poprawieniu analizy i przedstawiania propozycji dotyczących zrównoważonego rozwoju. Odnotowuje, że realizacji celów zrównoważonego rozwoju nie mogą utrudniać obciążenia administracyjne i regulacyjne i musi ona w równym stopniu uwzględniać wymiar gospodarczy, społeczny, związany z płcią i środowiskowy zrównoważonego rozwoju. Wzywa państwa członkowskie i władze lokalne i regionalne, by przyjęły taką samą praktykę.
11. Zgadza się, że zasadę „nie czyni poważnych szkód” trzeba zastosować we wszystkich obszarach, zgodnie z długoterminową strategią UE do roku 2050⁽²⁾ i Agendą 2030⁽³⁾. Wnosi o zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w programowanie zasobów oraz zarządzanie nimi, a przede wszystkim w realizację polityki dotyczącej środowiska, klimatu i energii oraz polityki społecznej. Przywołuje swoją opinię w sprawie europejskiego prawa o klimacie⁽⁴⁾ i zaleca uwzględnienie kosztów braku działania, gdyż może on mieć długoterminowe, znaczące i nie natychmiastowo widoczne konsekwencje.
12. Wzywa Komisję, państwa członkowskie i władze lokalne i regionalne do przyjęcia kompatybilnych przepisów umożliwiających usunięcie przeszkód i trudności biurokratycznych, które spowalniają ożywienie gospodarcze i tym samym zagrażają dobrobytowi obywateli. Zwraca się do Komisji o wsparcie regionów, zwłaszcza transgranicznych i słabiej rozwiniętych, w propagowaniu wspólnych przepisów, w oparciu o już istniejące doświadczenia w zakresie współpracy między obszarami przygranicznymi i szczególnie wrażliwymi, takie jak europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT).
13. Apeluje do instytucji UE, państw członkowskich i władz lokalnych i regionalnych o wdrożenie – w zakresie przypadającej na nie części – zaleceń grupy zadaniowej ds. zasad pomocniczości, proporcjonalności i „robić mniej, ale efektywniej”⁽⁵⁾. Wzywa do aktualizacji tychże zaleceń w świetle wniosków wyciągniętych z pandemii, celów transformacji ekologicznej, cyfrowej i społecznej oraz dążenia do zbudowania bardziej sprawiedliwych, odpornych i opartych na równości gospodarek i społeczeństw w ramach Instrumentu Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy.
14. Wnosi również, by dokonano przeglądu Porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa oraz wytycznych i zestawu narzędzi w tym zakresie, uwzględniając wielopoziomowy wymiar europejskiego procesu ustawodawczego zgodnie z propozycją grupy zadaniowej do spraw pomocniczości⁽⁶⁾. Podkreśla znaczenie popularyzacji wiedzy na temat lepszego stanowienia prawa i zastosowania związanych z tym instrumentów wśród państw członkowskich i władz lokalnych i regionalnych, zwłaszcza wśród tych, które posiadają kompetencje ustawodawcze. Wnosi o dołożenie wszelkich starań, jeśli chodzi o aspekt językowy, dzielenie się terminologią i prawidłowe tłumaczenie, które mają kluczowe znaczenie dla realizacji wspólnych celów lepszego stanowienia prawa na wszystkich szczeblach sprawowania rządów.

(1) Opinia KR-u „Lepsze stanowienie prawa: podsumowanie dotychczasowych osiągnięć i utrzymanie dalszego zaangażowania”, CDR 2579/2019.

(2) https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2050_pl

(3) https://ec.europa.eu/international-partnerships/sustainable-development-goals_pl

(4) <https://cor.europa.eu/pl/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-1361-2020>

(5) Sprawozdanie grupy zadaniowej ds. zasad pomocniczości, proporcjonalności i „robić mniej, ale efektywniej”, https://ec.europa.eu/info/files/report-task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_pl.

(6) Zalecenie 8.

Wspólne zaangażowanie

15. Zgadza się, że nie można zapewnić wysokiej jakości prawodawstwa z pominięciem wyników osiągniętych dzięki wcześniejszym przepisom. Podkreśla, że wiele regionów wprowadziło do swoich przepisów klauzule przeglądowe w celu zapewnienia dostępności danych na temat skutków prawodawstwa: uznaje, że wszystkie instytucje europejskie, krajowe, regionalne i lokalne ponoszą odpowiedzialność za wymianę danych gromadzonych we wspólnym rejestrze dowodowym.

16. Odnotowuje, że przydatne jest stworzenie wspólnego portalu legislacyjnego, i zaleca jego rozpowszechnienie w ramach inicjatyw na rzecz komunikacji we wszystkich państwach członkowskich.

17. Uważa, że strony internetowe władz lokalnych i regionalnych mogą przyczynić się do większego nagłośnienia konsultacji publicznych Komisji, poprzez rozpowszechnianie na nich zaproszeń do zgłaszania uwag i, w odpowiednich przypadkach, propagowanie stabilnych sieci osób wyznaczonych do kontaktu w celu gromadzenia wniosków i apeli użytkowników końcowych, których wkład ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów wzrostu i rozwoju.

Poprawa komunikacji z zainteresowanymi stronami i ogółem społeczeństwa

18. Przyjmuje z zadowoleniem zamiar Komisji Europejskiej, by w większym stopniu poprawić i ukierunkować konsultacje, a także zwiększyć ich przejrzystość i łatwość przeprowadzania, między innymi dzięki bardziej wyważonym, usystematyzowanym, mniej specjalistycznym i łatwiej zrozumiałym kwestionariuszom. Docenia ujęcie konsultacji publicznych i planów działania w ramach „jednego zaproszenia do zgłaszania uwag” w portalu „Wyraź swoją opinię”. Kładzie szczególny nacisk na fakt, że kwestionariusze należy przetłumaczyć jednocześnie na wszystkie języki UE, aby umożliwić udział zainteresowanych stron w każdym miejscu i na wszystkich szczeblach.

19. Sugeruje, że ze względu na swoją specyfikę władze lokalne i regionalne powinny być częściej przedmiotem ukierunkowanych konsultacji. Zaleca Komisji, by w przypadku propozycji wywierających znaczny wpływ na szczebel sprawowania rządów niższy niż krajowy zasięgała jego opinii podczas opracowywania otwartych konsultacji oraz planów działań i by za jego pośrednictwem angażowała władze lokalne i regionalne w zdecentralizowaną i systematyczną kampanię informacyjną na temat rocznych programów prac Komisji Europejskiej.

20. Jest zdania, że Konferencja w sprawie przyszłości Europy jest doskonałą okazją do dialogu z obywatelkami i obywatelami. Przypomina swoją opinię „Władze lokalne i regionalne w stałym dialogu z obywatelami” i podkreśla, że Konferencja powinna zostać uznana za szansę na ponowne przemyślenie i zmianę sposobu funkcjonowania i postrzegania UE przez jej obywatelki i obywateli (?). Potwierdza, że KR powinien znaleźć się wśród głównych uczestników Konferencji i że należy zwiększyć rolę władz lokalnych i regionalnych, zwłaszcza tych posiadających uprawnienia ustawodawcze, w demokratycznym funkcjonowaniu UE oraz wymiar terytorialny polityki europejskiej.

21. Podkreśla znaczenie promowania udziału obywaterek i obywateli w kształtowaniu polityki UE. Przypomina w związku z tym swą propozycję ustanowienia ogólnoeuropejskiej sieci dialogu opartej na dobrowolnym udziale obywateli (CitizEN). Jeżeli sieć ta zostanie przetestowana podczas Konferencji, może dać początek mechanizmowi strukturalnemu gwarantującemu odpowiednie informowanie i włączenie obywateli, zachęcając ich do długoterminowego zaangażowania politycznego.

Zwiększenie przejrzystości

22. Zaleca jak największą przejrzystość procesu legislacyjnego, tak by zapewnić obywatelom pełny dostęp do danych, dowodów, badań i dokonanych ocen dotyczących każdego wniosku ustawodawczego.

23. Uważa, że dostęp KR-u do wybranych dokumentów z posiedzeń trójstronnych, pod warunkiem że wydał on już opinię lub przygotowuje opinię w sprawie przedmiotowego wniosku zgodnie z art. 307 TFUE, byłby niezbędny do oceny, czy zmiany omawiane na tych posiedzeniach są istotne z perspektywy regionalnej lub lokalnej i czy uzasadniają sporządzenie nowej opinii. Taki dostęp umożliwiłby KR-owi pełnienie roli organu doradczego i zapewniłby skuteczność lub użyteczność postanowień Traktatów odnoszących się do KR-u.

24. Wzywa Komisję do stworzenia powiązań między bazami danych, rejestrami, archiwami i portalami, w tym MIDAS, poprzez rozpowszechnianie wiedzy społeczeństwa na ich temat za pomocą odpowiednich inicjatyw komunikacyjnych i szkoleniowych, również za pośrednictwem KR-u i stowarzyszeń władz lokalnych i regionalnych.

(?) Opinia KR-u „Władze lokalne i regionalne w stałym dialogu z obywatelami”, <https://cor.europa.eu/pl/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-4989-2019>.

25. Z zadowoleniem przyjmuje wysiłki Komisji na rzecz ulepszenia konsultacji publicznych i przetwarzania odpowiedzi otrzymanych w ramach konsultacji. Obecnie nie jest jasne, jaką wagę Komisja przypisuje do poszczególnych odpowiedzi, co jednak byłoby konieczne z punktu widzenia demokratycznej przejrzystości w danej dziedzinie. W każdym razie wkład regionalnych administracji publicznych posiadających kompetencje w dziedzinach, których dotyczą konsultacje, powinien być brany pod uwagę przez Komisję przy przedstawianiu wniosków ustawodawczych.

Nowe instrumenty służące dalszemu uproszczeniu oraz zmniejszeniu obciążeń administracyjnych

26. Zgadza się, że nadszedł czas na poświęcenie większej uwagi wpływowi prawodawstwa na koszty finansowe i wzrost obciążeń biurokratycznych dla władz lokalnych i regionalnych, obywateli, rodzin i przedsiębiorstw, zwłaszcza mikro- oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które stanowią trzon europejskiej gospodarki.

27. Wzywa Komisję Europejską, aby przy stosowaniu podejścia „jedno więcej – jedno mniej”, za pomocą którego Komisja zamierza zrekompensować nowe obciążenia wynikające z proponowanych przepisów, zmniejszając w równoważnym stopniu wcześniejsze obciążenia w tym samym sektorze, tak aby zagwarantowała, że wstępne oceny skutków i oceny skutków będą obejmować ocenę potencjalnie zróżnicowanych terytorialnie skutków każdej inicjatywy legislacyjnej. Oczekuje, że dzięki zastosowaniu tej zasady zostaną zachowane cele prawodawstwa oraz wysokie normy gospodarcze, społeczne i środowiskowe UE. Ponadto oczekuje, że metody służące do pomiaru i zmniejszenia obciążeń będą mieć jako podstawę podejście oparte na dowodach w odniesieniu do kompensacji obciążeń administracyjnych i kosztów niepodejmowania działań, tak aby później stały się wspólnym zasobem decydentów na wszystkich szczeblach i były stosowane przez całą procedurę zatwierdzania wniosków ustawodawczych aż do czasu ich wdrożenia na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.

28. Podkreśla, że nowe europejskie inicjatywy ustawodawcze powinny generować wartość dodaną UE, a ponadto uważa, że kluczowe znaczenie ma dopilnowanie, by proponowane środki i obowiązki były proste oraz by mogły być skutecznie i efektywnie stosowane, aby osiągnąć uzgodnione cele polityczne. Wzywa do zwiększenia przejrzystości i rozliczalności oraz zmniejszenia obciążeń administracyjnych dla przedsiębiorstw, zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Podkreśla, że UE powinna przyjąć cel polegający na zmniejszeniu ogólnych obciążeń regulacyjnych UE spoczywających na przedsiębiorstwach.

29. Podkreśla, że w następstwie programu Small Business Act niektóre państwa i regiony wdrożyły już metody oceny obciążeń związanych z zastosowaniem przepisów w przedsiębiorstwach. Zachęca do wymiany najlepszych praktyk w zakresie środków kompensacyjnych, instrumentów, metodologii i zgromadzonych danych.

30. Uważa, że by zmniejszyć obciążenia i uprościć procesy, trzeba inwestować w zastosowanie rozwiązań cyfrowych, które zmodernizują systemy administracji publicznej poprzez ich dostosowanie do szybkości działania i potrzeb sektorów produkcyjnych.

31. Wzywa Komisję i państwa członkowskie, by wspierały przedsiębiorstwa, zwłaszcza mikro- oraz małe i średnie przedsiębiorstwa, w dokonywaniu inwestycji, również szkoleniowych, dotyczących podnoszenia i zmiany kwalifikacji, niezbędnych do dostosowania się do norm wymaganych przez prawodawstwo europejskie w tym sektorze.

32. Dostrzega konieczność przeglądu i uproszczenia prawodawstwa, tak by usunąć przeszkody w jego wdrażaniu, również na szczeblu transgranicznym, i zwiększyć jego skuteczność, przejrzystość i czytelność dla użytkowników końcowych, zarówno obywateli, jak i przedsiębiorstw. Pochwala zatem prace przeprowadzone podczas rocznego badania obciążeń 2020, w którym zgodnie z Porozumieniem międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z 2016 r. zawarto sprawozdanie na temat środków przedsięwziętych w celu ograniczenia obciążeń i uproszczenia prawodawstwa.

33. Popiera cel, który przyświecał już programowi sprawności i wydajności regulacyjnej (REFIT) i który został obecnie wzmocniony dzięki ustanowieniu platformy ds. dostosowania się do wymogów przyszłości (Fit4F). Docenia przyznanie KR-owi większej roli w ramach platformy dzięki temu, że w grupie rządowej będzie zasiadać jego trzech przedstawicieli – co stanowi częściową odpowiedź na jego obawy dotyczące zarządzania poprzednią platformą REFIT i jej skuteczności – oraz dzięki RegHub (sieci regionalnych centrów ds. oceny wdrożenia polityki UE). Ponawia poparcie dla platformy ds. dostosowania się do wymogów przyszłości oraz zaangażowanie na rzecz pogłębienia współpracy z Komisją Europejską. Przypomina, że ma wszelkie dane po temu, by systematycznie gromadzić uwagi władz lokalnych i regionalnych za pośrednictwem swoich członkiń i członków, sieci oraz innych ukierunkowanych inicjatyw takich jak RegHub⁽⁸⁾.

⁽⁸⁾ Sieć regionalnych centrów ds. oceny wdrożenia polityki UE, <https://cor.europa.eu/pl/our-work/Pages/network-of-regional-hubs.aspx>.

34. Podkreśla wartość dodaną, którą dzięki konsultacjom z zainteresowanymi stronami RegHub wnosi do opracowania europejskiej bazy danych na temat skutków wdrażania prawodawstwa UE. Zwraca uwagę, że RegHub wspiera również wdrażanie prawodawstwa UE poprzez rozpowszechnianie informacji i tworzenie środowiska sprzyjającego wymianie najlepszych praktyk oraz ocenie postępów i wyników. Odnotowuje, że dla zagwarantowania ciągłości i spójności uproszczenia oraz wsparcia wdrażania dyrektyw i rozporządzeń, które były już przedmiotem konsultacji i przeglądu, przydatne może być uruchomienie sieci RegHub. Wzywa Komisję do rozważenia długoterminowego wsparcia finansowego na rzecz rozwoju i umocnienia RegHub jako narzędzia lepszego stanowienia prawa.

35. Uważa, że należy jak najbardziej zwiększyć udział regionów, prowincji i miast w RegHub, i apeluje również do państw członkowskich o wykorzystanie sieci do wdrażania systemów pozyskiwania danych i informacji z danego terytorium.

Udoskonalanie dostępnego zestawu narzędzi

36. Uważa, że pandemia uczy nas między innymi, iż konieczne jest dostrzeżenie – w miarę możliwości z wyprzedzeniem – zwiastunów przyszłych zjawisk, tak by zapewnić szybką reakcję w celu ograniczenia przynajmniej ich najbardziej niszczycielskich skutków. Podkreśla, że istotne jest, by opracowując strategie adekwatne do wyzwań, decydenci dysponowali kompletnymi i zaktualizowanymi danymi naukowymi. Zaznacza, że niezbędna jest ścisła i nieustanna współpraca ze środowiskiem naukowym i badawczym.

37. Wyraża nadzieję, że metodologia włączenia prognozy strategicznej w proces kształtowania polityki zostanie określona w zestawie instrumentów służących lepszemu stanowieniu prawa z uwzględnieniem perspektywy lokalnej i regionalnej. Przypomina, że władze lokalne i regionalne oraz KR są idealnie przygotowane do udziału w prognozie strategicznej.

38. Zwraca się do Komisji o uwzględnienie jego wkładu w tworzenie wspólnego portalu legislacyjnego, w tym jego opinii, ocen oddziaływania terytorialnego, sprawozdań RegHub, badań oraz dokumentacji na temat wniosków ustawodawczych i przeglądów. Apeluje ponadto o możliwość udziału w udoskonaleniach technicznych portalu „Wyraż swoją opinię” w celu przyczynienia się do lepszego zrozumienia specyfiki lokalnej i ułatwienia dostępu władz lokalnych i regionalnych.

39. Wyraża nadzieję, że w celu wskazania ogólnego wpływu oraz oddziaływania terytorialnego Komisja Europejska uwzględni charakter terytorialny wpływu polityki, dokonując przeglądu wytycznych w sprawie lepszego stanowienia prawa oraz aktualizacji zestawu narzędzi w odniesieniu do instrumentów i metodologii, tak by były one wystarczająco elastyczne i mogły zostać zastosowane w różnym kontekście i na wszystkich szczeblach.

40. Przypomina, że takie pojęcia jak ocena oddziaływania na obszary wiejskie i miejskie czy też oceny oddziaływania w kontekście transgranicznym są częścią szerszej koncepcji oceny oddziaływania terytorialnego oraz że różnorodność tych koncepcji nie powinna być sprzeczna z dążeniem do kształtowania polityki w oparciu o określone terytorium i konkretne dane.

41. Docenia nieustające wysiłki Komisji Europejskiej (w szczególności Wspólnego Centrum Badawczego i DG ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej) oraz programu EUWT ESPON na rzecz dalszego rozwoju narzędzi metodologicznych służących ocenie oddziaływania terytorialnego. Zaleca, by nawet w przypadku, gdy pełna ocena oddziaływania terytorialnego nie jest możliwa lub została uznana za nieistotną, przeprowadzano inne rodzaje ocen skutków na najniższym poziomie szczegółowości terytorialnej, na jaki pozwalają istniejące dane statystyczne.

42. Przypomina, że „ślepotą terytorialną” ma negatywny wpływ na jakość kształtowania polityki. Niedobór wystarczających danych na poziomie niższym niż krajowy w wielu ważnych wskaźnikach i tablicach wyników (takich jak indeks gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego (DESI), tablica wskaźników społecznych, cele zrównoważonego rozwoju) oraz brak lub niewystarczająca jakość analizy prognoz szczebla niższego niż krajowy przez instytucje europejskie mogą mieć niekorzystny i trwały wpływ na całą Unię, na duch spójności między obszarami i na życie poszczególnych obywateli. Wytyczne dotyczące lepszego stanowienia prawa i służący temu zestaw instrumentów powinny zatem dostarczać jasnych informacji i przydatnych narzędzi, tak by oceny oddziaływania terytorialnego były szeroko stosowane w całym cyklu opracowywania polityki, gwarantując, że przeprowadzone zostaną również inne oceny oddziaływania (społecznego, gospodarczego, środowiskowego itd.) na szczeblu niższym niż krajowy.

43. Zaleca większe zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w celu udostępnienia na potrzeby oceny oddziaływania terytorialnego danych i informacji, które są trudne do uzyskania na szczeblu europejskim. Zwraca się do Komisji Europejskiej, by za pośrednictwem KR-u i RegHub popularyzowała wiedzę władz lokalnych i regionalnych na temat różnych modeli tych ocen na podstawie wzorów opracowanych przez ESPON. Będzie to sprzyjać kulturze oceny i kształtowania polityki opartej na dowodach i ukierunkowanej na konkretny obszar również na etapie transpozycji i wdrażania prawodawstwa, w oparciu o metodę wielopoziomowego sprawowania rządów.

44. Zwraca uwagę na znaczenie uzasadnienia ewentualnego braku oceny skutków wniosku ustawodawczego, zwłaszcza w przypadku wniosków o potencjalnym oddziaływaniu terytorialnym.

45. Zgadza się z zaleceniami grupy zadaniowej⁽⁹⁾, by pomocniczość rozumieć w sposób aktywny, gdyż podejmowanie decyzji na szczeblu najbliższym obywateli przyczynia się do zwiększenia widoczności działań i legitymacji demokratycznej Unii. Wzywa Komisję, by podczas kontroli zastosowania zasady pomocniczości uwzględniła istniejące formy decentralizacji w UE, w tym opodatkowania, ponieważ monitorowanie musi opierać się na podziale kompetencji między różnymi szczeblami sprawowania rządów.

46. Zwraca się do współprawodawców i państw członkowskich o systematyczne stosowanie tabeli oceny zgodności z zasadą pomocniczości. Zachęca parlamenty regionalne do stosowania tej tabeli podczas kontroli przestrzegania zasady pomocniczości we wnioskach ustawodawczych UE zgodnie z protokołem nr 2 TFUE.

47. Wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby z myślą o osiągnięciu celów transformacji ekologicznej i cyfrowej angażowały władze lokalne i regionalne na każdym etapie procesu decyzyjnego, zarówno na szczeblu europejskim – w konsultacje i oceny *ex ante* i *ex post* – jak i na szczeblu krajowym – w opracowywanie strategii politycznych, od prawodawstwa po tworzenie i wdrażanie planów i programów oraz instrumentów politycznych, które wywierają największy wpływ na miasta i regiony, w celu zapewnienia spójności działań. Zgodnie z zaleceniami grupy zadaniowej⁽¹⁰⁾ zaleca: aktualizację metod włączenia regionów przez państwa członkowskie we wdrażanie krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności (RRP) oraz celów Zielonego Ładu w oparciu o metodę wielopoziomowego sprawowania rządów z myślą o sprawiedliwej, ekologicznej, cyfrowej i sprawiedliwej społecznie transformacji.

48. Z zadowoleniem przyjmuje wysiłki na rzecz poprawy jakości ocen dzięki niezależnym kontrolom i popiera ustanowienie Rady ds. Kontroli Regulacyjnej⁽¹¹⁾, która ze względu na swój stały charakter, nowy skład i rozszerzenie mandatu częściowo rozstrzyga wyrażone przez KR wątpliwości co do jej skuteczności. Ponawia apel o włączenie tej Rady stałego, powołanego przez siebie członka. Wzywa Komisję Europejską do udostępniania projektów ocen i analiz wpływu przedłożonych Radzie ds. Kontroli Regulacyjnej w celu dokonania lepszej oceny i skuteczniejszego ukierunkowania wkładu KR-u w program lepszego stanowienia prawa. Zwraca się do wyżej wspomnianej Rady o rozważenie wykorzystania sprawozdań z wdrażania RegHub jako pomocy w analizie wniosków ustawodawczych i wyraża gotowość, by zacieśnić współpracę z nią.

Kluczowa rola egzekwowania przepisów

49. Zobowiązuje się ująć wszystkie swoje instrumenty i metody badań i analizy danych terytorialnych w jednym pakiecie dotyczącym lepszego stanowienia prawa, który będzie obejmować również konsultacje z RegHub, i ich lepsze powiązanie z zestawem instrumentów Komisji służących lepszemu stanowieniu prawa oraz z narzędziami Biura Analiz Parlamentu Europejskiego. Zachęca Komisję i państwa członkowskie do objęcia władz lokalnych i regionalnych przewidzianymi w nich środkami wsparcia w zakresie transpozycji dyrektyw, wdrażania rozporządzeń i prawidłowego stosowania przepisów UE.

50. Zaleca, aby – zgodnie ze wskazówkami grupy zadaniowej do spraw pomocniczości⁽¹²⁾ – władze lokalne i regionalne współpracowały przy opracowywaniu krajowych planów wdrażania, które mogą mieć wartość dodaną w stosunku do planów Komisji Europejskiej.

⁽⁹⁾ Sprawozdanie grupy zadaniowej ds. zasad pomocniczości, proporcjonalności i „robić mniej, ale efektywniej”, https://ec.europa.eu/info/files/report-task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_pl.

⁽¹⁰⁾ Zalecenie 4.

⁽¹¹⁾ Opinia KR-u „Unijny program lepszego stanowienia prawa”, <https://cor.europa.eu/pl/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-4129-2015>.

⁽¹²⁾ Zalecenie nr 5 grupy zadaniowej ds. zasad pomocniczości, proporcjonalności i „robić mniej, ale efektywniej”.

51. Zgadza się z Komisją co do potrzeby podnoszenia świadomości państw członkowskich i regionów na temat zjawiska nadmiernie rygorystycznego wdrażania i zaleca, by w przypadku konieczności dodania kolejnych uregulowań na szczeblu krajowym podczas wdrażania prawodawstwa europejskiego wskazywano je za pomocą aktów transponujących i powiązanych dokumentów zgodnie z ustaleniami Porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa ⁽¹³⁾. Zaleca się również, aby nie stosować nadmiernie rygorystycznego wdrażania, zwłaszcza programów w ramach zarządzania dzielonego i krajowych przepisów dotyczących zamówień publicznych, aby uniknąć przeregulowania.

Bruksela, dnia 1 grudnia 2021 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*

⁽¹³⁾ Punkt 43 Porozumienia.